

Indhold

- I.
Kortlægning af det psykiske, fysiske og æstetiske undervisningsmiljø

- II.
Beskrivelse og vurdering af undervisningsmiljøet

- III.
Handlingsplan for, hvordan eventuelle problemer skal løses

- IV.
Antimobbestrategi

- V.
Retningslinjer for opfølgning på handlingsplanen

I.

Kortlægning af det psykiske, fysiske og æstetiske undervisningsmiljø

STU Ulfborg er et alternativt læringsrum, med fokus på hver enkelte elevs individuelle udvikling fokus på fællesskab og sammenhold, og en gennemsyrende solidaritet, samt accept af forskelligheder.

Vores undervisningsmiljø er baseret på vores overordnet menneskesyn, der går ud på, at vi som individer trives i et fællesskab. Vores tryghed og grundliggende eksistens er afhængig af, at vi er sammen med nogen. Derfor er holdningen om, at ingen kan blive smidt ud, definerende for det miljø vi agerer i og den tilgang og de metoder, som vi opererer med.

Vi definerer et godt undervisningsmiljø som **et sted, hvor den enkelte elev trives; hvor han/hun føler sig tilfreds og godt tilpas**. Et godt undervisningsmiljø er kendetegnet ved, at eleverne føler sig inkluderet både fagligt og socialt og ikke oplever stress, mobning eller diskrimination i hverdagen.

Det er vigtigt, at alle elever føler sig velkommen og bliver set. Derfor skal underviseren også være klar til at modtage eleven før skoledagens start. Undervisningslokalet skal være indbydende og hyggeligt og læreren skal repræsentere det gode humør. I et behageligt og attraktivt miljø er det ulig nemmere at tilegne sig færdigheder og læring. Miljøet bliver beroligende og afslappende, når ingen skal være på vagt overfor eventuel mobning og diskrimination.

Vores skole har unikke undervisnings- og pædagogiske rammer, der i sig selv fremmer et positivt undervisningsmiljø og samtidig forebygger uhensigtsmæssige situationer, herunder bl.a. mobning.

De undervisnings- og pædagogiske rammer består af

- **Fysiske rammer:** Det er højt til loftet. Mange indendørs og udendørs faciliteter til faglig undervisning, praktisk undervisning, intern praktisk, værksteder, sport, musik, kunst, teater, samt have, skov og park.
Faciliteterne udstråler også den grundlæggende bæredygtig tankegang. Tvindmøllen kører stadig – og står som et vartegn på dansk vindmølleindustri og indgår som en naturlig del i al undervisning om energi og bæredygtighed. I 2008 var EUROSOLAR pris

(i Berlin) uddelt til Tvindmøllen og skolerne i Tvind bl.a. for den ”betydningsfulde uddannelseseffekt.” Af andre bæredygtige undervisningsemner kan nævnes stedets Biokube rensningsanlæg, økologisk grønsags- og frugtproduktion samt et mindre dyrehold, hvor især dyrevelfærd er i centrum.

- **Menneskelige ressourcer:** De består af få STU-elever og flere ressourcestærke personer - herunder kursister og frivillige, der indgår i undervisning og aktiviteter som støttepersoner sammen med STU-elever.
STU Ulfborg er en mindre afdeling af Det Nødvendige Seminarium, hvor der er mange ressourcestærke unge voksne, der tager en 4-årig læreruddannelse.
Det fællestegn for de få STU-elever er, at de profiterer af et internationalt ungdomsmiljø og multisprogligt miljø.

Vores metodevalg tager udgangspunkt i at møde eleven, der hvor han/hun befinder sig. Kortlægge elevens stærke sider, udfordringer, behov og drømme. Målet er at give eleven det bedste fundament for så godt og selvstændigt et voksenliv som muligt. Vores metodevalg på den ene side fremmer trivsel og læring, og på den anden side forebygger og løser de eventuelle problemer, der kan opstå. Se afsnit III.

Vi kan ikke sige, at mobning eller diskrimination ikke opstår, MEN vi kan sige, at det ikke får mulighed for at blive ved. Vores antimobnings strategi er et element, der er fuldt ud integreret i vores undervisnings miljøvurdering. Dette beskrives i afsnit IV.

II.

Beskrivelse og vurdering af undervisningsmiljøet

Vores tilgang til undervisning og de daglige gøremål er at skabe et miljø, hvor alle bliver set og føler sig tryk og velkommen.

Struktur og rammer som del af en bedre hverdag

Hvad er god pædagogiske praksis for den bedste læring og dannelse?

Børn - både store og små – trives med tydelige rammer og fast struktur. Mennesker, der har oplevet omsorgssvigt, trauma, har ADHD eller lignende diagnose, har det samme behov som børnene – **tydelige rammer og fast struktur**. Det er der en meget simpel forklaring på: De har behov for forudsigelighed og struktur, for ellers bliver de stressede og utrygge. Det er for eksempel derfor, at små børn gerne vil høre den samme godnathistorie aften efter aften, eller se den samme tegnefilm igen og igen.

Struktur og faste rammer skal give svar på de nedenstående 10 Hv-spørgsmål. Disse skal besvares, når du som lærer/pædagog skal lave et program for et barn eller ung med særlige behov. Det giver trykhed at få lagt en tydelig ramme for en aktivitet. *Med tydelig 'vejviser' undgår man at 'fare vild'*

De 10 Hv'er (som rammerne skal sikre svar på):

- Hvad skal jeg lave?** – *indhold*
- Hvorfor skal jeg lave det?** – *skabe mening*
- Hvornår skal jeg lave det?** – *tidspunkt*
- Hvor skal jeg lave det?** – *placering*
- Hvem laver jeg det med?** – *voksne, børn*
- Hvordan laver jeg det?** – *metode*
- Hvor længe skal jeg lave det?** – *tidsperspektiv*
- Hvor meget skal jeg lave?** – *mængden*
- Hvad skal jeg lave bagefter?** – *indhold*
- Hvorhen?** – *filosofisk; hvor tager opgaven mig hen?*
Et højere niveau eller et trin på 'dannelsesrejse'?

Børn og unge har brug for helt klare rammer af to grunde:

Den første er deres hjerne. Forrest i vores hjerne sidder de **eksekutive** funktioner (*hjernens kontrol og regulering af mentale processer*). Det er dem, der gør, at vi kan overskue og planlægge, strukturere og målrette. Tidsfornemmelsen ligger for eksempel der. Det samme gør reguleringen af vores følelser. Men helt små børn har slet ikke udviklet de funktioner, og derfor skal deres

tilværelse helst være fuldstændig struktureret. Det skaber forudsigelighed og ro for dem. Fordi de ikke kan forudse ting, så er det nødvendigt ikke at putte for mange forandringer og spontanitet ind.

Den anden grund til, at struktur er vigtigt, er, **at det er de voksne (lærere, pædagoger), der skal være piloterne i barnet/den unges liv.**

Fordi de jo netop **HAR** udviklet de eksekutive funktioner, som børnene ikke har endnu, og at de **ER** lederne af flokken. Og hvis de løber fra det ansvar, vil flokken blive usikker, passiv eller måske gøre oprør. Børn kan ikke lide at se, at deres 'voksne' ikke tør tage ansvar – med andre ord: **Der skal være tydelige rammer.**

De voksne skal vise vej. Det er **angstskabende**, hvis ingen tager styringen. Uklarhed giver indtryk af svaghed hos 'piloten' (lærer/pædagog).

Hvis vi er **stressede**, så holder de eksekutive funktioner op med at virke, for så sætter hjernen ind på **overlevelse**, og så kan følgende symptomer opstå hos børn:

- De glemmer ting
- De får mere forstyrret søvn
- De begynder at rode meget mere, end de plejer
- De begynder at glemme ting rundt omkring mere end normalt
- De kan få angst og blive utrygge
- De kan blive bange for at være alene hjemme eller for at gå alene i seng.
- De kan blive udadreagerende
- De kan blive afmægtige eller destruktive

Med faste rammer og struktur kan barnet/den unge arbejde langt mere selvstændigt og uden overvågning. Overvågning taler til individets svaghed i stedet for til dets styrke og vanskeliggør muligheden for at lære at klare sig selv.

Opsamling

Struktur:

Tydelige skemaer/opslag over program (og i god tid)

Svar på alle hv-spørgsmål

Gerne med piktogrammer

Faste rutiner, respekt for tidspunkter (mød til tiden!!)

Husk højdepunkter, noget at glæde sig til

Rammer:

Tydelige og tilstedeværende voksne (vi og ikke I)

Rollemodel og det gode eksempel (personlig ikke privat)

Kendte regler

Du kan ikke blive smidt ud

III.

Handlingsplan for, hvordan eventuelle problemer skal løses

Vores metodevalg tager udgangspunkt i at møde eleven, der hvor han/hun befinder sig. Kortlægge elevens stærke sider, udfordringer, behov og drømme. Målet er at give eleven det bedste fundament for så godt og selvstændigt et voksenliv som muligt. Vores metodevalg på den ene side fremmer trivsel og læring, og på den anden side forebygger og løser de eventuelle problemer, der kan opstå.

1. Hos os bliver ingen smidt ud.

Det kan ikke siges tit nok: "Mennesket er et flokdyr".

Vi fødes med et behov for, at vores nærmeste omsorgsperson holder så meget af os, at vi overlever. Som nyfødte er vi hjælpeløse og vil dø, hvis ikke nogen tager sig af os. Samtidig er vi et flokdyr, så ubevidst søger vi efter samhørighed. Vi overlever **ikke** som art, hvis vi ikke er en del af en flok.

Derfor er det også traumatisk for os, når vi udelukkes fra et fællesskab – når vi bliver "smidt væk". Det er nedbrydende for både selvværd og selvtillid. I virkeligheden er det mobning på højt niveau at smide nogen ud. Man kan jo ikke tro på egen værdi, hvis der ikke er andre, der vil være sammen med en. Uanset hvor store udfordringer og vanskeligheder en person står med, så er der fællesskabet og samhørigheden, der gør, at man overkommer situationen og lærer deraf.

Af ovennævnte grunde betragter vi det som en nødvendig ramme for vores skoledrift, at vi kan forsikre eleverne om, *at de ikke kan blive smidt ud!* Hvis vi skal sikre personlig og social udvikling, er det påkrævet at vi adresserer, det der er svært og ikke giver op. Det nemmeste i verden er at give op – men så er der ingen, der lærer noget og udviklingen går baglæns eller i bedste fald blot i stå.

Langt de fleste af vores elever kommer til os med en usammenhængende skolegang i bagagen og oftest med flere mislykkede skoletilbud i erindringen. De fleste vil også teste os på udsagnet om, at vi ikke smider nogen ud. Den enkelte elev har en overbevisning om, at netop han/hun er så umulig, at vi i dette specielle tilfælde vil være tvunget til at gøre en undtagelse. Lad mig endnu en gang forsikre om, at det ikke kommer til at ske – vi giver ikke op!

Det er en dobbeltsidig ramme. Netop i arbejdet med at finde løsninger på de udfordringer vi møder, bliver vi som lærere og pædagoger dygtigere til vores arbejde og får kreeret et fundament for en begyndende opbygning af selvværd og selvtillid hos den enkelte elev. Når det ikke er en mulighed at smide nogen ud, så er det tvingende nødvendigt at finde gode løsninger. I bestræbelserne herfor styrkes troværdigheden og gode relationer sætter udvikling og læring på skinner.

Derfor: "Hos os bliver ingen smidt ud!"

2. Zonen for nærmeste udvikling

NUZO-metoden er et bud på en undervisningsmetode, som hjælper og støtter elever med specielle behov i den faglige læring og samtidig styrker den personlige og sociale udvikling.

NUZO betyder "Zonen for nærmeste udvikling" og metoden bygger på den russiske psykolog Lev Vygotskijs teorier om udvikling og pædagogik. Vi tager udgangspunkt i dét sted, hvor eleven er - og viser eleven det næste trin frem imod målet. På denne måde fokuserer vi på den nærmeste udviklingszone. Metoden er også beskrevet af amerikaneren Jerome Bruner, der kalder det "scaffolding".

I Undervisningen af elever med specielle behov, skal der tages højde for den enkelte elevs udfordringer, hans/hendes indlæringsmetoder, tempo og udviklingstrin.

- nogle elever er langsomme og omstændige, andre har brug for hurtige skift.
- nogle elever har brug for den samme rutine hver dag, mens andre bedre kan klare skift og fleksibilitet.
- nogle elever kan have en dårlig dagsform og kan ikke overkomme særlig mange udfordringer, mens andre er klar til nye udfordringer.
- nogle elever kan ikke sidde stille, mens andre sidder tungt i stolen.
- nogle elever kan være højrøstet og larmende mens andre har brug for stilhed for at kunne koncentrere sig.

Vi tilrettelægger undervisningen således, at elevens behov tilgodeses og vi tilstræber at eleven kommer til både at arbejde lærerstøttet og selvstændigt.

Når eleven er fortrolig med en opgave eller en arbejdsgang, løftes det faglige niveau fra "jeg kan med hjælp" til "jeg kan selv".

3. Legitim Perifer Deltagelse

Vi arbejder efter blandet andet med metoden Legitim Perifer Deltagelse (siteret læring). Inspireret af Jean Lave og Etienne Wenger. Metoden handler om, at læring foregår igennem

deltagelse, og at deltagelsen i denne sammenhæng, drejer sig om et styret praksisfællesskab på skolen.

Når man som nytilkommen præsenteres for begrebet program, kan det være svært at forstå både mening og betydning. Derfor er legitim perifer deltagelse en betydningsfuld pædagogisk metode. Men uden et program er perifer deltagelse ikke mulig. Perifer deltagelse fører oftest til fuld deltagelse over tid. Nytilkommendes deltagelse er ikke adskilt fra praksis. Periferhed er en åbning med adgang til forståelse gennem involvering.

I perifer legitim deltagelse er social praksis primær. Det perifere henviser til, at der er mange varierede måder at være deltager på. Perifer deltagelse handler om at være placeret i det sociale rum. Periferhed – handler om muligheden for at udvikle mere styrke og selvtillid.

4. Program – den bærende konstruktion

Alle mennesker har brug for at være en del af noget og sammen med nogen.

Begrebet program dækker over alt det, vi skal sammen. Derfor er et godt program også en garanti for inklusion og aktivitet. Det gode program og programmets gennemførelse skaber tryghed: *”Du står midt i programmet og ’inviterer’ eleverne med ind. Ikke udenfor og ’driver’ eleverne ind.”* Et program, som læreren eller pædagogen ikke selv deltager i, er ikke interessant. Hvorfor skulle en elev eller en beboer have lyst til at deltage i noget, som læreren eller pædagogen med forskellige forklaringer (har ikke tid, skal noget andet) ikke selv er med til. Når vi gennemfører programmet sammen, styrkes relationerne og som lærer eller pædagog signalerer vi med vores deltagelse, at vi værdsætter arbejdet, programmet og den tid vi har sammen. Signalerne er selvsagt modsat, når vi vælger ikke at være med i programmet.

Programmet er en planlagt aktivitet. Derfor kan ”hygge” ikke være et program. Derimod kan mange aktiviteter, som vi efterfølgende vil omtale som hyggeligt, være et program. Netop det faktum, at program er det vi skal sammen, er et budskab om, at alle er velkomne.

Et evt. fravær af program efterlader elever/beboere med en usikkerhed om den nærmeste fremtid. Det åbner op for klikedannelse og begyndende mobning. Oftest er de aktiviteter, som opstår i kølvandet på et fravær af program, splittende og uhensigtsmæssige. Mangel på program vil altid være et tilbageskridt i forhold til en igangværende udvikling.

Når vi laver program og formidler program, er målet at gøre oplysningerne så tydelige og strukturerede som muligt. Samtidigt skal programmet ikke efterlade elever eller beboere med usikkerhed og uvished, derfor tages der i planlægningen hensyn til en talrække af hv-spørgsmål, som per erfaring ofte dukker op forud for en planlagt aktivitet.

IV.

Antimobbestrategi

Mobning er tegn på mistrivsel. Vi har ikke oplevet, at der er nogen, der ønsker mobning – hverken mobberen eller offeret. Men det kommer til at ske, fordi det er en indgroet forsvarsmekanisme hos mange. Antimobning er ikke en isoleret handling, men er mange handlinger, der er integreret i et godt undervisningsmiljø.

Alt det beskrevet i denne undervisnings miljøvurdering er med til at formindske risiko for mobning. Hvis det alligevel sker, bearbejder vi sagen med det samme, indtil problemet er løst.

Vi opdager fænomenet hurtigt.

Dette opnår vi med en kultur, der er nærværende og gennemsigtig.

- Undervisere er sammen med elever i et individuelt tilrettelagt undervisningsforløb.
- Undervisere har personlige samtaler med elever om deres tilstand og velbefindende dagligt.
- Ressourcestærke støttepersoner ledsager elevernes undervisningsforløb og opdager evt. problemet.
- Lærere/pædagoger/ støttepersoner opdager gennem deres trygge relation med eleverne evt. mobning, herunder også digitalmobning.

Vi adresserer fænomenet, når det opstår.

Ved mistanke om mobning bliver der indsat handlinger med det samme.

- Der afholdes møde med lærere/pædagoger, støttepersoner og andre parter, der er involveret i en mobningssituation.
- Der afholdes fællesmøder, hvis det vurderes hensigtsmæssigt.

Vi bremser mobning ved at drøfter det væk fra vores hverdag.

I vores arbejde med at bremse mobning og diskrimination har vi fokus på at få det til at stoppe fremfor at kortlægge de historiske fakta om, hvem der startede og hvorfor det i situationen kunne forekomme retfærdigt at udlevere en kammerat.

Vi ser fremad mod bedre social interaktion og dvæler ikke ved at udskamme nogen. Dette opnår vi gennem de helheds indsatser, der er beskrevet i denne undervisnings miljøvurdering.

V.

Retningslinjer for opfølgning på handlingsplanen

Om det psykiske miljø

Fokusområder	Opgaver	Hvornår	Evt. opfølgning
Elevs fremmøde	Fremmøde er ofte en direkte indikation på, at elever har det godt eller ej. Uden fremmøde bliver der ingen undervisning. At fremme og stabilisere elevs fremmøde er altid et fokuspunkt i skolen. Fremmødet føres til dagligt til protokol af lærerne.	daglig	Læreren er altid opmærksomme på elevs udeblivelse og ændring af fremmøde mønster. Lærerne har ansvar for at finde løsninger, gerne involvere ledelsen.
mødestruktur	Leder mødes med lærere/ pædagoger regelmæssigt, hvor enkelte elever, problematikker og tilsvarende tiltag bliver drøftet.	to gange månedligt	
Gennemgang af succeskriterier for hver elev	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven deltager aktivt i undervisningen. - Eleven får lyst til at lære. - Eleven udvikler faglige, sociale og personlige kompetencer. - Eleven vejledes til videre læring og beskæftigelse. 	på ovennævnte møder to gange månedligt	Læreren udarbejder konkret handleplan, hvis gode resultater udebliver.
At sikre et positivt fællesskabs miljø	Leder samt undervisere mødes med støttepersoner, hvor deres indsats i at støtte STU-elever bliver evalueret, og fremtidig indsats bliver aftalt.	to gange månedligt	Lærer sørger for, at støttepersoner inddrages i at skabe et positivt miljø og deres egen velbefindende
Gennemsigtig struktur	Alle elever, støttepersoner, undervisere og leder har direkte adgang til hinanden	Når behovet opstår	
Elevs medbestemmelse	Eleverne er altid inddraget i planlægning og ændring af deres egne uddannelsesplaner og i meget	Løbende	Gennem denne proces opnår undervisere stort kendskab til

i egen uddannelse	stort omfang inddraget i skolens årsplan.		enkelte elevers tilstand i personlige, sociale og faglige områder, og kan justere indsats løbende.
Demokratisk forum	Så længe vi har begrænset antal STU-elever (1-3 elever), er der ikke behov for elevråd eller elevrepræsentant. I stedet for sikrer vi, at der er ugentligt evalueringssmøde, hvor alle bliver hørt og inddraget.	En gang om ugen, fx mandag el. fredag	
Mulige punkter til drøftelse ved ovennævnte forum	<ul style="list-style-type: none"> -Vi har et stærkt fællesskab på tværs af individuelle kompetencer. -Vi har tillid og er imødekommende overfor hinanden. -De fysiske rammer er inspirerende og præsentable. -Vi anerkender og respekterer hinandens styrker, svagheder og kompetencer. -Vi er åbne og ærlige overfor hinanden 	En gang om ugen, fx mandag el. fredag	Fællesskabet udarbejder forslag til forbedring, som følges op ved næste møde.
Samarbejde med pårørende	Pårørende har altid direkte kontakt til leder.	Løbende	
Mistanke om rusmidler	Er der mistanke om, at en elev er påvirket af rusmidler, skal dagskolens ledelse underrettes, hvorefter der i fællesskab lægges en plan for hvordan den unge konfronteres med mistanken.	Når behovet opstår	
Sikkerhed ift. konfrontationer	Er en elev udad-regerende eller konfliktsøgende skal dagskolens ledelse underrettes, hvorefter der i fællesskab lægges en plan for hvordan den unges adfærd skal takles.	Når behovet opstår	Herefter lægges der et individuelt pædagogisk tiltag/strategi for den unge.
Når en underviser bliver presset	Vi skal være skarpe på, hvornår en underviser bliver presset ift. de unge. Vi roterer, så vidt muligt, så vi altid kan stille 'det stærkeste hold'		Afklar hvorfor den unge har det svært, og hvordan

	og 'være' i situation, når den unge har det svært.		risikovurderingsplanen skal være.
Relation mellem undervisere og elever	Uden relation bliver der begrænset læring for eleverne. Især efter en konfrontation/konflikt skal undervisere sørge for, at eleven overkommer dette og relationen genopstår.	Når behovet opstår	

Om det fysiske miljø

Fokusområder	Standard/Opgaver	Hvornår
Skolen er ren og pæn hver dag	Alle undervisningslokaler er ryddet efter undervisning og aktivitet	Hver dag
Hovedrengøring	Hovedrengøring af alle områder på skolen Planter vandes Terrassen ryddes	Fredag formiddag
Varmepumper og brændeovn	En ansvarlig lærer/volontør sørger for, at bygningen har det rette klima, og brændeovn er tændt og giver hyggelig stemning - inden undervisning starter	Hver dag
Formiddagspauser med forfriskninger	Ansvarlig lærer og elev sørger for indkøbet og forbereder forfriskninger. Der er en klar instruks for, hvad der købes	Hver dag
Rygepolitik	Rygning er ikke tilladt på Dagskolens områder. For eleverne på Dagskolen skal evt. rygning foregå i de afmærkede og anviste rygeområder. Elever og ansatte må ikke ryge sammen.	Hver dag
Brandsikkerhed: brandsikring og brandslukkere	Brandsyn er en gang om året. Palle er ansvarlig. Brandøvelser 2 gange om året.	2 gange om året, januar og august
Brug af maskiner under praktisk undervisning	Brug af maskiner skal ske under praktisk lærers instruks og opsyn.	
Bygningsansvarlig	Lærere og ledelsen er bygningsansvarlige og udarbejder vedligeholdelsesplan.	Hver anden måned
Blomsterbede omkring skolen	Ansvarlig lærer, støtteperson laver planer for aktioner og gennemfører.	